

การพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ”
แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนสู่นวัตกรรมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
ระดับประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

The Development of Local Curriculum Innovation Entitled
“Pan Din Thin Rak Chaiyaphum” with Community
Participation Towards an Innovation on Internet
Network in Primary schools in Chaiyaphum Province

ลักขณา สุกใส¹ และจันทกานต์ สุธรรมดี²
Luckhana Suksai¹ and Jintakarn Suthamdee²

Received : April 19, 2019; Revised : June 21, 2019; Accepted : June 24, 2019

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทและรูปแบบและแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” 2) สร้างและพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” ที่มีคุณภาพ 3) ศึกษาผลของการใช้หลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” และ 4) ศึกษาความพึงพอใจในวิถีชีวิตตามภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียน การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบ t-test – dependent sample ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและต้องการให้มีการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” โดยมีผู้รู้ในท้องถิ่นร่วมจัดการเรียนรู้และประเมินผล 2) ผลการพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” มีคุณภาพอยู่ในระดับ

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ; Faculty of Education, Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand; e-mail : luck_kew@hotmail.com

²คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ; Faculty of Political Science, Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand; e-mail : jjjintakarn@hotmail.com

ความเหมาะสมมากที่สุด 3) ผลการใช้นวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักษ์” มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ความพึงพอใจในวิถีชีวิตตามภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76

คำสำคัญ (Keywords) : การพัฒนาหลักสูตร, แผ่นดินถิ่นรักษ์, บทเรียนบนเครือข่าย

Abstract

This research were 1) to study context and pattern of development of local curriculum innovation “Pan Din Tihn Rak Chaiyaphum”, 2) to design and develop a local curriculum innovation “Pan Din Tihn Rak Chaiyaphum”, 3) to bring innovative local curriculum " Pan Din Tihn Rak Chaiyaphum" and 4) to Satisfaction with local wisdom of primary 5-6 students. The research and development Statistics used; Percentage, mean, standard deviation and the hypothesis test using a t-test (dependent sample).The research found that 2)The local curriculum “Pan Din Tihn Rak Chaiyaphum” comprised elements with good qualities; among these elements, the community participation received the highest level 4.63 3)The implementation of the local curriculum “Pan Din Tihn Rak Chaiyaphum” revealed that the post-test scores were significantly higher that the pre-test scores at .05 and 4) The Satisfaction with local wisdom of primary5-6 students that managed to learn by local curriculum "Pan Din Tihn Rak Chaiyaphum" on the Internet. The overall level is very high. The mean was 3.76

Keywords : Curriculum Development, Localcourses, Pan Din Tihn Rak, Network Lessons

บทนำ (Introduction)

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การศึกษา และเทคโนโลยี ข้อมูล ข่าวสารในยุคโลกาภิวัตน์สังคมมีความเจริญก้าวหน้า ทำให้การจัดกระบวนการเรียนรู้ปรับเปลี่ยนไปตาม ยุคสมัยการศึกษาประวัติศาสตร์ที่มีผลต่อการพัฒนาทางด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจการเมือง การปกครอง เพื่อให้คนไทยมีคุณลักษณะตามที่พึงประสงค์ จึงมีการกำหนดความมุ่งหมายและ การจัดการศึกษา ไว้ใน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 1 มาตรา 7 เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ แลคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (Ministry of Education, 2010 : 1)

จากการศึกษาเกี่ยวกับความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การเข้าถึงแหล่ง เรียนรู้ได้สะดวก ง่าย หลากหลายช่องทาง สามารถรับรู้ได้ด้วยการอ่าน ฟัง ดู มีการนำเสนอในรูปแบบอักษร ภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว รวมถึงการสร้างสถานการณ์เสมือนจริงรวมทั้งการ ปฏิสัมพันธ์ และสร้างเครือข่ายให้สามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างไร้ขอบเขตทำให้การเรียนรู้ และสมรรถนะของคนในยุคศตวรรษที่ 21 เปลี่ยนไปการเรียนรู้ไม่ได้มีลักษณะเรียงเป็นแถวจากความรู้ ไปสู่ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินตามลำดับ แต่การเรียนรู้เป็น กระบวนการเรียนรู้เนื้อหาไปสู่ความเข้าใจแท้จริงในระดับที่นำไปใช้ได้ ในสถานการณ์จริง (Maleetong, 2005 : 45) ได้ให้ความหมายไว้ว่าเป็นการใช้เว็บในการเรียนการสอนโดยอาจใช้เว็บเพื่อนำเสนอบทเรียนในลักษณะสื่อหลาย ที่เกิดขึ้น ในอดีตและสามารถ นำวิธีการทางประวัติศาสตร์ไปใช้ในดำรงชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ Malaorphet (2015 : 1) กล่าวไว้ว่าความแตกต่างของสังคมในแต่ละภูมิภาค สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถจัดเนื้อหาสาระ และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามบริบทท้องถิ่น (Local Context) คือ ครูสังคมศึกษาพยายามช่วยเยาวชนให้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองตลอดจนสังคมและวัฒนธรรม เพื่อสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองและปฏิบัติภาระหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จังหวัดชัยภูมิเป็นชุมชนดั้งเดิมที่ตั้งมั่นอยู่บนดินแดนอารยธรรมอันเก่าแก่ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ และมีพัฒนาการความเจริญก้าวหน้าตามยุคสมัย กว่าสองร้อยปีเศษมาแล้วดังหลักฐานทั้งทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ที่ปรากฏหลายแห่ง ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีอันหลากหลาย (Committee for Document Processing and Archives, 2003 :3) หากนำสิ่งที่ เป็นเอกลักษณ์ชัยภูมิ มาบรรจุในหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนการสอน จะเป็นคุณูปการอย่างยิ่งต่อคนชัยภูมิ ทำให้เข้าใจตัวเอง สร้างความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ตระหนักต่อท้องถิ่นที่ตนเองถือกำเนิด เกิดความภาคภูมิใจ รักท้องถิ่น และรู้จักการดำรงชีวิตตามภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากความสำคัญของนวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่นชัยภูมิ ข้างต้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยแยกสาระประวัติศาสตร์จากเดิมที่เคยเป็นส่วนหนึ่งของสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้แยกออกมาเป็นรายวิชาประวัติศาสตร์โดยให้นักเรียนในชั้นเรียนประถมศึกษาปีที่ 1-6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ได้เรียนประวัติศาสตร์สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง รวมเป็นจำนวน 40 ชั่วโมงต่อปีผลศึกษาสภาพการ

จัดการเรียนการสอนในวิชาประวัติศาสตร์พบว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคอยู่มาก

ในฐานะที่การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสังคม หลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักษ์ชัยภูมิ” ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ มุ่งสร้าง ความเข้าใจรากเหง้าเผ่าพันธุ์ของตนเอง เกิดความรู้สึกหวงแหนวัฒนธรรมท้องถิ่น เกิดความตระหนักรู้คุณค่าของ “แผ่นดินถิ่นรักษ์ชัยภูมิ” เกิดสำนึกชุมชน อันเป็นรากฐานที่สำคัญในเรื่องค่านิยมพึ่งตนเองผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาหลักสูตรแผ่นดินถิ่นรักษ์ชัยภูมิ โดยจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นระดับจังหวัดชัยภูมิขึ้นมา และนำไปทดลองใช้กับผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะที่บ่งบอกถึง “แผ่นดินถิ่นรักษ์ชัยภูมิ” เพื่อเป็นแนวทางในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาบริบทและรูปแบบและแนวทางการพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักษ์ชัยภูมิ” โดยการมีส่วนร่วมกับชุมชนสู่นวัตกรรมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตระดับประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักษ์ชัยภูมิ” บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีคุณภาพโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน
3. เพื่อศึกษาผลการใช้ใช้หลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักษ์ชัยภูมิ” บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในวิถีชีวิตตามภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักษ์ชัยภูมิ” บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่มได้แก่
 - 1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลพื้นฐานโดยการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามความคิดเห็นผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลพื้นฐานคือโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, เขต 2 และเขต 3 ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (การจับฉลาก) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลพื้นฐานโดยการตอบแบบสอบถามความคิดเห็น การสัมภาษณ์ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง ครู/บุคลากรทางการศึกษา/ผู้อำนวยการ และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาจำนวนทั้งสิ้น จำนวน 300 คน เพื่อให้เกิดแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักษ์ชัยภูมิ” บน

เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้วิจัยเก็บข้อมูลช่วงเดือนตุลาคม -เดือนธันวาคม 2560 (Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office, 2016 : 20)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองหลักสูตรท้องถิ่น แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ

การทดลองใช้นวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในทดลองใช้หลักสูตรเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จำนวน 36 คน โรงเรียนบ้านชีลองเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (การจับฉลาก) ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในช่วงเดือนพฤษภาคม 2561 – เดือนกรกฎาคม 2561

2. เนื้อหาในการวิจัย

การพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาทั้งหมด 6 หน่วยการเรียนรู้ เวลาเรียน 20 ชั่วโมง มีทั้งหมด 6 หน่วยการเรียนรู้จำนวน 0.5 หน่วยกิต

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย เดือนตุลาคม 2560 – 30 กรกฎาคม 2561

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและการพัฒนา (R&D) ตามวัตถุประสงค์การวิจัยกระบวนการออกแบบและพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการออกแบบของแอ็ดดี้ (ADDIE Model) เป็น MODEL ในการพัฒนาเครื่องมือบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ (Ruangsawan, 2003 : 197)

1. การสร้างนวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการของ ADDIE Model ในการพัฒนาซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ (Analysis) วิเคราะห์ผู้เรียน: ระดับชั้น อายุ เพศ สถานะทางครอบครัว อาชีพ ความต้องการ วิเคราะห์เนื้อหา :วิชาอะไร บทไหน กี่หน่วย เน้นเนื้อหา หรือปฏิบัติ หรือทักษะ วิเคราะห์เวลา : จำนวนเวลาที่ที่ใช้ในการเรียนรู้แต่ละหน่วย และทั้งบทเรียนเวลาที่ใช้ในการทำแบบทดสอบ

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ (Design) ออกแบบเนื้อหา:เตรียมเนื้อหา ออกแบบเนื้อหา (ความเข้าใจ ปฏิบัติ หรือทักษะ) และการออกแบบข้อคำถามสำหรับการประเมิน กิจกรรมการเรียนการสอน : -ขั้นตอนการสอนทั้ง 9 ขั้น กิจกรรมระหว่างนำเสนอเนื้อหา การตอบคำถาม การจับคู่ ฯลฯ การออกแบบกราฟิก/ข้อความ/ภาพ/ภาพเคลื่อนไหว/เสียง การออกแบบวิธีวัดและเกณฑ์การประเมินผล : แบบฝึกหัด แบบทดสอบก่อนเรียนแบบทดสอบหลังเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนา (Development) การพัฒนาเนื้อหา : เตรียมเนื้อหา ออกแบบเนื้อหา (ความเข้าใจ ปฏิบัติ หรือทักษะ) และการออกแบบข้อคำถามสำหรับผู้ประเมิน เครื่องมือ เตรียมกราฟิก เสียงภาพ ภาพเคลื่อนไหว พัฒนาแบบฝึกหัด แบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบหลังเรียน พัฒนาโปรแกรม : นำหลักการ เนื้อหา กราฟิก ที่เตรียมไว้มาพัฒนาเป็น บทเรียนบนเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 4 การนำไปใช้ (Implementation) การนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหา ประสิทธิภาพของบทเรียน หรือนำไปใช้ในชั้นเรียนจริงเพื่อประเมินบทเรียน

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผล (Evaluation) ประเมินบทเรียนบนเครือข่ายโดยให้ ผู้เรียนเป็นผู้ประเมิน และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งระหว่างเรียนและหลังเรียน

2. แบบทดสอบวัดความรู้การจัดการเรียนการสอน เพื่อหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ย จากคะแนนการทดสอบ ก่อนและหลังการเรียนด้วยนวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักษ์ ชัยภูมิ” เป็นเครื่องมือลักษณะปรนัยจำกัดคำตอบ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีวิธี ให้คะแนนเป็นรายข้อคือตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน ผลการตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบข้อสอบเป็นรายข้อ (ค่า IOC) มีค่าระหว่าง 0.80-1.00 และหาคุณภาพแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับ “แผ่นดินถิ่นรักษ์ชัยภูมิ” เป็นรายข้อโดยหาค่า ความยากง่าย (p) รายข้ออยู่ระหว่าง 0.36-0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) รายข้อระหว่าง 0.24-0.78 และค่าความเชื่อมั่น และค่าความเชื่อมั่นของ แบบทดสอบวัดความรู้การจัดการเรียนการสอนทั้ง ฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.89

3. แบบประเมินตนเอง เพื่อประเมินผลของการใช้นวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดิน ถิ่นรักษ์ชัยภูมิ” บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตการจัดการเรียนการสอนกับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5-6 แบบประเมินตนเองเป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อย ที่สุดผู้เรียนจะเป็นผู้ประเมินทั้งก่อนและหลังเรียน ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดย ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พบว่า มีค่าความสอดคล้องระหว่าง วัตถุประสงค์กับข้อคำถามเป็นรายข้อ (ค่า IOC) มีค่าระหว่าง 0.80-1.00

4. แบบสอบถามประเมินความเหมาะสมของรูปแบบนวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักษ์ชัยภูมิ” เป็นเว็บไซต์เรียนออนไลน์ ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งมีองค์ประกอบของ หลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักษ์ชัยภูมิ” 7 ประการผลการตรวจสอบโครงร่างหลักสูตรท้องถิ่น แผ่นดินถิ่นรักษ์ชัยภูมิโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ด้วยการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ได้ความ

สอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับข้อความถามเป็นรายข้อ (ค่า IOC) มีค่าระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ กำหนดเกณฑ์ค่า IOC ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป

5. แบบสอบถามในการสำรวจบริบทชุมชนจังหวัดชัยภูมิ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน โดยใช้เครื่องมือการศึกษาเอกสาร (Documentary) แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ด้วยการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ได้ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับข้อความถามเป็นรายข้อ (ค่า IOC) มีค่าระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ กำหนดเกณฑ์ค่า IOC ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป

6. แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ของครูผู้สอน และผู้อำนวยการ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดที่ไม่มีโครงสร้าง ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ด้วยการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาได้ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับข้อความถามเป็นรายข้อ (ค่า IOC) มีค่าระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือกำหนดเกณฑ์ค่า IOC ตั้งแต่.60 ขึ้นไป

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ศึกษาบริบทชุมชนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและต้องการให้มีการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” โดยมีผู้รู้ในท้องถิ่นร่วมจัดการเรียนรู้และประเมินผล

2. ผลการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ซึ่งมีองค์ประกอบหลักสูตร 7 ประการ ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น“แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ”มีคุณภาพอยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด

3. ผลการประเมินการทดลองใช้หลักสูตร

ตารางที่ 1 แสดงค่าสถิติพื้นฐานความรู้ความเข้าใจท้องถิ่นของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่นแผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

การใช้หลักสูตร	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อน	36	30	14.99	2.763	-36.966	.000**
หลัง	36	30	21.68	2.962		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 ความรู้ความเข้าใจท้องถิ่นของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ ด้วยนวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่นแผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต พบว่าในภาพรวม ค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการประเมินความพึงพอใจ

ตารางที่ 2 แสดงค่าสถิติพื้นฐานความพึงพอใจในวิถีชีวิตตามภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียน ประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

รายการ	$\bar{x}$	S	แปลความ
ประวัติศาสตร์จังหวัดชัยภูมิ	3.22	.527	ปานกลาง
แดนดินถิ่นรักชัยภูมิ ข้อมูลทั่วไป	3.95	1.050	มาก
มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น	3.97	.502	มาก
ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น	3.77	.651	มาก
ภาษาและวรรณกรรมท้องถิ่น	3.89	.584	มาก
สูงส่งล้ำค่าภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.80	.744	มาก
รวม	3.76	0.68	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจในวิถีชีวิตตามภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนสู่ต้นตอวัฒนธรรมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตระดับประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ที่สอนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตวิธีการทางประวัติศาสตร์ “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความต้องการให้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้กับตนเองที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และสังคมไทย สอดคล้องกับ Mungkung (2008 : 189)

กล่าวว่าจุดหมายของ หลักสูตรหมายถึง ผลหรือการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ต้องสอดคล้องกับอุดมการณ์และส่งเสริมค่านิยมของสังคม

2. ผลการวิจัย พบว่า นวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีความเหมาะสมกับนักเรียนและสภาพสังคม ทั้งนี้เป็นเพราะว่า กระบวนการพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้นำข้อมูลจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และกรอบหลักสูตรท้องถิ่นสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ และการสอบถามความต้องการของนักเรียน เกี่ยวกับหลักสูตร “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์ และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” จากนั้นนำหลักสูตรให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ โดยจัดให้เหมาะสมกับความต้องการ จากนั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามวิธีการทางประวัติศาสตร์ “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” รวมไปถึงการออกไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดองค์ความรู้ที่ชัดเจนและเข้าใจมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Malaorphet (2015 : 281-292) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง ประวัติศาสตร์เมืองกาญจนบุรีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่นำผลของการศึกษาข้อมูลพื้นฐานมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและมีการนำข้อมูลพื้นฐานมากำหนดเป็นองค์ประกอบของหลักสูตรซึ่งประกอบด้วย หลักการ คำอธิบายรายวิชา จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ขอบข่าย เนื้อหา เวลาเรียน แนวการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

3. ประเมินผลการใช้นวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้เรื่อง แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ หลังการใช้นวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต พบว่า หลังการใช้สูงกว่าก่อนใช้นวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะว่านวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องแผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากความต้องการและความสนใจของนักเรียน เนื้อหาในหลักสูตรเป็นเรื่องใกล้ตัวนักเรียนมีผู้รู้ในท้องถิ่นซึ่งถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิด้วยวิธีที่หลากหลาย ได้แก่ เรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรียนจากสภาพแวดล้อมจริง โดยมีครูผู้สอนคอยแนะนำทักษะการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” อีกทั้งยังสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาการทางสมอง และเน้นคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมอัน

พึงประสงค์ สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์การเรียนรู้ ระบบสารสนเทศ เครือข่ายการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย

ผลการทดลองใช้นวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักษัชัยภูมิ” บนเครือข่าย อินเทอร์เน็ต พบว่า นักเรียนมีความสนใจ และเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน ตั้งใจเรียน รับผิดชอบในการทำงาน และปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มด้วยวิธีการทาง ประวัติศาสตร์ “แผ่นดินถิ่นรักษัชัยภูมิ” บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้เป็นเพราะว่า เนื้อหาสาระที่ นำมาจัดการเรียนรู้เกิดความต้องการของนักเรียนและเป็นเรื่องใกล้ตัวที่อยู่ในชุมชน โดยนักเรียน ร่วมกันศึกษาและแสวงหา ข้อมูลกิจกรรมการเรียนรู้ การสำรวจสถานที่สำคัญทาง ประวัติศาสตร์ “แผ่นดินถิ่นรักษัชัยภูมิ” ส่งผลให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับชุมชนและท้องถิ่นของตนเอง จากผลการวิจัยของ Sriphet (2007 : 190) ที่พัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาเรื่อง คลองมหาสวัสดิ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า เนื้อหาสาระที่นำมา จัดการเรียนรู้เกิดจากความต้องการของนักเรียนและเป็นเรื่องใกล้ตัวและได้เรียนรู้จากผู้รู้ในท้องถิ่น

4. ผลการประเมินความพึงพอใจในวิถีชีวิตตามภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนที่เรียนด้วย นวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น “แผ่นดินถิ่นรักษัชัยภูมิ” บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต พบว่า เป็นการหวน แหวนมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น ทั้งด้านโบราณสถาน และโบราณวัตถุ ซึ่งปัจจุบันชาวชุมชนที่ เป็นแหล่งค้นพบดังกล่าว ต่างมีความรู้สึกหวงแหน ตระหนักรู้ คุณค่า รวมทั้งจัดการเพื่อนำมาใช้ ประโยชน์ทางด้านการท่องเที่ยว และการถ่ายทอดอารมณร่วมกันทาง วัฒนธรรมแก่คนรุ่นต่อ ๆ มาเป็น เครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในชุมชน “วัฒนธรรม” ว่าเป็น การจัดระเบียบให้กับสภาพการณ์ปัจจุบัน โดยอาศัยประสบการณ์จากอดีต กล่าวอีกนัยหนึ่ง อดีตถูกปฏิบัติในปัจจุบัน มิใช่เพียงเพราะมนุษย์ ถูกพันนาการโดยอดีตเท่านั้น แต่เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของตนเองขึ้นมา ฉะนั้น การจะดูว่าเอกลักษณ์ ของกลุ่มคนใด เป็นเช่นใด จึงดูได้จากวัฒนธรรมของกลุ่มคนเหล่านั้น เรื่องแผ่นดินถิ่นรักษัชัยภูมิการ พัฒนาท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อการเสริมสร้างเอกลักษณ์ชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า เห็นสมควรนำ เอกลักษณ์หลักสูตรท้องถิ่น มีความรู้สึกรักท้องถิ่น และพึงพอใจในท้องถิ่นของตนเอง

องค์ความรู้ในนวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง แผ่นดินถิ่นรักษัชัยภูมิ นี้ประกอบด้วยความรู้ ท้องถิ่นที่ได้รับการยอมรับว่า เป็นเอกลักษณ์ชัยภูมิ โดยปรากฏในเอกสารอ้างอิงที่เชื่อถือได้ และ ปรากฏในสภาพสังคมจริง ที่ผู้วิจัยได้ลงภาคสนามเก็บข้อมูลจริง นำมารวบรวมมาเป็นกำหนดเป็น ประเด็นต่าง ๆ ในแต่ละ หน่วยการเรียนรู้ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ควรพัฒนาขึ้นจาก ปรัชญาการศึกษาสำหรับท้องถิ่น วิถีชีวิต ของคนในชุมชนตามลักษณะวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่ให้ ความเห็นเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรว่าควรเริ่มต้นที่การตั้งคณะทำงานศึกษาและ

วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น จากนั้นจึงจัดทำหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพ การทดลองใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร “แผ่นดินถิ่นรักชัยภูมิ” บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ควรมีการยืดหยุ่นเรื่องของเวลาและเนื้อหาสาระให้มีความเหมาะสม อีกทั้งควรวิธีการจัดการเรียนรู้หลาย ๆ วิธี เป็นการให้นักเรียนได้มีการปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบ ทั้งนี้ต้องดูความเหมาะสมระหว่างเนื้อหาสาระกับวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามขั้นตอนวิธีการทางประวัติศาสตร์ และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านทักษะการคิด และทักษะตามขั้นตอนวิธีการทางประวัติศาสตร์อย่างครบถ้วน

2.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนารายวิชาประวัติศาสตร์โดยการใช้ชุมชนเป็นฐาน หรือการใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานที่จริงอันจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้และเกิดทักษะทางประวัติศาสตร์มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กิดานันท์ มลิทอง. (2548). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.

คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2559).

วัฒนธรรมพัฒนาการทางประวัติศาสตร์. เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดชัยภูมิ : กรมศิลปากร.

จิตรลดา เกิดเรือง. (2548). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ประเพณีและพิธีกรรมไทยทรงดำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จริยา ศรีเพชร. (2550). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องคลองมหาสวัสดิ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2546). การออกแบบและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์และบทเรียนบน
เครือข่าย.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553: กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและ
พัสดุภัณฑ์.

Translated Thai References

- Basic Education Committee.(2008). **Office. Trends in effective education management.**According to the Basic Education Curriculum 2008 Bangkok: Printing Company of the Office of the Board Committee on Documentation and Archives on the
- Board of Directors to celebrate HM the King.(2016). **Historical development.** Identit and Wisdom of Chaiyaphum Province: Fine Arts Department.
- Kullachat, C. ed. al. (2016, June). “Development of local curriculum Occupation and Technology learning group “Sour squid For students of Mathayom Suksa 4 Phunphon Pittayakom School Surat Thani”. **Journal of Education, SKU.** 9(1).
- Maleetong, K. (2005). **Educational Technology and Innovation.** Bangkok: Arun Printing.
- Ministry of Education.(2010) **National Education Act.** (3rd edition) 2010: Bangkok Prigwan Graphic Company.
- Ruangsuwan, C. (2003). **The Design and development of computer lessons and network lessons.** Mahasarakham : Mahasarakham University.